

БЕЗПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЩ

ПИСМО НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА СЪВЕТА НА АДВОКАТСКИТЕ КОЛЕГИИ И ЮРИДИЧЕСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (ССВЕ)

Уважаеми г-н министър,

Пиша Ви от името на ССВЕ, която чрез националните адвокатури и правни общества на държавите-членки на ЕС и Европейското икономическо пространство представлява около един милион европейски адвокати. В допълнение на това ССВЕ има наблюдаващи представители от още 11 европейски адвокатури.

Признат от Европейската комисия, от Съвета на Европа и неговите органи (както например Европейската комисия за ефективност на правосъдието), ССВЕ обръща непрекъснато внимание на независимостта, качеството и етиката на адвокатската професия и организациите ѝ (адвокатурите). Нещо повече, ССВЕ акцентира на активната роля на адвокатурите в рамките на функционирането на правосъдните системи в държавите-членки на ЕС и спазването на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ).

Висшият адвокатски съвет на България се обърна към ССВЕ във връзка с несигурната ситуация при финансирането на безплатната правна помощ в България от Националното бюро за правна помощ. ССВЕ разбира, че от 30 юни 2010 г. почти 7000 отчета на адвокати остават неплатени, а някои адвокати не са получили възнаградението си за извършената от тях работа от декември 2009 г.

Основно условие за всяка страна да стане член на Съвета на Европа е подписването и ратифицирането на ЕКПЧ. Нещо повече, важноста на конвенцията за европейското членство е сериозно подчертавана от ЕС. България следователно се е ангажирала да се придържа към конвенцията и да гарантира, че правата на човека, защитавани от конвенцията, се спазват в България. Водещите принципи за правителствата, за правосъдието, а и за адвокатите, които са постановени в чл. 6.1. от ЕКПЧ, задължават всички тези институции да гарантират правото на всеки един човек на справедлив и публичен процес, в разумен период от време, от независим и безпристрастен съд, съставен в съответствие със закона. Но единствено въпрос на правителството е да организира и финансира схемите за правна помощ, които позволяват свободен достъп до правосъдие и за най-бедния. Всички страни, за които конвенцията се отнася – правителства, съдилища, съдии и адвокати, – трябва да са наясно със собствената си отговорност за изпълнението на задълженията по ЕКПЧ. Задълженията на правителствата

са обяснени подробно например в следните резолюции и препоръки на Съвета на Европа:

– Препоръка (76) 5 за правната помощ по граждански, търговски и административни въпроси;

– Препоръка (78) 8 за правната помощ и съвет;

– Препоръка (93) 1 за ефективен достъп до право и правосъдие за най-бедните.

Всяка отделна държава-членка решава каква структура на правната помощ да предпочете. Но щом веднъж системата съществува, тя трябва да бъде финансирана подобаващо и да функционира правилно. Важността на конвенцията е не само в правата, които защитава, но и в установената система за контрол, която трябва да следи за недопустими нарушения и да гарантира, че държавата е обвързана от нейните договорни взаимоотношения (договора с ЕС). Това изисква посочените в конвенцията права и свободи да бъдат предоставени на всеки човек, който се намира на територията на държавата.

Поради своите етични правила и независимост адвокатите несъмнено са главните доставчици на правната помощ за хората, които не са в състояние да платят за техните услуги. Във водещите си казуси във връзка с правото на правна помощ Европейският съд по правата на човека потвърждава, че държавите имат позитивното задължение да осигурят практически и ефективен достъп до съд.

Финансирането на адвокатите (като доставчици на правна помощ) е основен въпрос на всяка система за правна помощ. Ако те не получават достатъчно финансиране, неминуемо системата ще се провали. Нещо повече, адекватното заплащане на осигуряващите правната помощ трябва да бъде гарантирано и осъществявано по навременен и ефикасен начин, за да се избегнат рисковете при заплащането на възнаградението за адвокатските услуги.

От своя страна адвокатите имат задължението да предоставят правна помощ на нуждаещите си. Това произтича пряко от независимостта на адвокатската професия (вж. Препоръката на Съвета на Европа (2000) 21 за свободното упражняване на адвокатската професия), в която адвокатурите имат водещата роля за правната помощ.

Казвайки това, ССВЕ си позволява да изрази дълбокото си убеждение, че този въпрос е обща грижа не само на Министерството на правосъдието на България, но също и на Висшия адвокатски съвет.

ССВЕ е готов да предложи своето съдействие и да дискутира всеки аспект на правната помощ и поле за решаването му.

7.07.2010 г.

Искрено Ваш,

Хосе Мария Даво Фернандес,

председател на ССВЕ